

Miljödepartementet

Vår referens/dnr:

Klimatenheten

2021-123

Er referens/dnr:

M2021/01389

2021-09-15

Remissvar

Ändring av systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser

Föreningen Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade utredning och vill framföra följande synpunkter.

Sammanfattning

Svenskt Näringsliv står bakom målet om att EU ska nå netto-noll 2050 och vi bidrar aktivt i diskussionerna om hur EU bäst kan nå det skärpta 2030-målet. Hörnstenar i såväl den svenska som den EU-gemensamma klimatpolitiken måste utgöras av kostnadseffektivitet och en politik som stärker konkurrenskraften och undviker koldioxidläckage. Svenskt Näringsliv anser därför att ett större fokus på kostnadseffektivitet hade varit välkommet när EU-kommissionen fördelade utsläppsminskningarna mellan den handlande och den icke-handlande sektorn. Den betydande ökning i börda för den handlande sektorn innebär att 55-procentsmålet kommer att bli onödigt kostsamt att uppnå. Svenskt Näringsliv har också sedan tidigare uttalat ett starkt stöd för införandet av en nationell minimiskatt på CO₂ i unionen. EU-kommissionen väljer att istället gå fram med ett förslag om ett nytt utsläppshandelssystem för uppvärmning av byggnader och transporter. Detta nya system riskerar att skapa betydande problem för Sverige, inte minst genom att ytterligare ett styrmedel nu adderas till den breda flora av styrmedel som redan reglerar svensk transportsektor. Vidare ser vi en risk att kostnader staplas på varandra. Slutligen bedömer Svenskt Näringsliv att den föreslagna sociala klimatfondens utformning bör förändras. I dess nuvarande utformning kommer svenska företag och hushåll att få bära en betydande börda för att finansiera omställningen inte bara i de ekonomiskt svagare delarna av unionen utan även i länder som Frankrike.

Bristande kostnadseffektivitet

WSP har tidigare visat¹ att ett ökat fokus på den icke-handlande sektorn hade varit mer kostnadseffektivt än det förslag som EU-kommissionen lägger fram. Det finns betydande utsläppsminskningar i den icke-handlande sektorn att åstadkomma i stora delar av Unionen till en väsentligt lägre kostnad än genom att skärpa utsläppshandeln i den utsträckning som nu föreslås. Enligt WSP:s beräkningar så skulle en mer kostnadseffektiv fördelning av utsläppsminskningen mellan sektorerna mer än halvera kostnaden för att nå 55-procentsmålet.

Slå vakt om den globala klimatnyttan

Priset inom EU-ETS har som en följd av tidigare reformer stigit kraftigt de senaste åren vilket har skyndat på omställningen inom kraftsektorn. För den svenska industrin rör det sig dock främst om processutsläpp som ska elimineras. Möjligheterna att snabbt eliminera dessa utsläpp genom en skärpt prissignal på annat sätt än genom att stänga produktion är obefintliga. Det är inte möjligt att föra vidare kostnaden för utsläppshandeln eftersom man är pristagare på en global marknad. Dessa produkter och varor handlas i mycket stor utsträckning på globala marknader där svensk och europeisk produktion möter en hård konkurrens och en minskad svensk produktion skulle omgående ersättas av produktion i tredje land.

Svenska företag skapar en betydande global klimatnytta genom att tränga undan smutsigare produktion utomlands. 2018 sänkte svensk export de globala utsläppen med 26 miljoner ton enligt beräkningar från Material Economics.² Försämrade villkor för svenska företag att konkurrera på internationella marknader riskerar att direkt slå mot denna klimatnytta. Vidare riskerar en icke kostnadseffektiv europeisk klimatpolitik att skada hela EU:s konkurrenskraft och därmed bidra till ökat koldioxidläckage när Europeisk produktion ersätts av smutsigare produktion i tredje land.

Det kommer alltså även fortsatt vara avgörande att vi begränsar risken för koldioxidläckage genom fri tilldelning av utsläppsrätter i en nivå som säkerställer konkurrenskraften för svenska och europeiska företag på den globala marknaden. Svenskt Näringsliv har också lämnat in ett remissvar gällande införandet av en gränsjusteringsmekanism för koldioxid som är tätt förknippad med denna fråga.

Problematiskt med överlappande system

Svenskt Näringsliv är positiva till att det sätts ett pris på att släppa ut i flera sektorer. Vi förordar dock att detta sker genom införandet av en nationell minimiskatt istället för att som nu införa ett parallellt utsläppshandelssystem för transporter och uppvärmning. Att dessa sektorer dessutom formellt även kvarstannar i den icke-handlande sektorn skapar ytterligare problem. En av de starkaste fördelarna med att ha ett gemensamt utsläppshandelssystem är att utsläppsminskningarna ska ske där det är som mest kostnadseffektivt. Denna fördel begränsas nu genom att medlemsländerna även är bundna av nationella mål för utsläppsminskningar där dessa sektorer ingår.

¹ https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/hallbarhet-miljo-och-energi/ett-skarpt-utslappsmaal-till-2030_1172186.html

² https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/hallbarhet-miljo-och-energi/klimatnyttan-av-svensk-export_1167102.html

För Sveriges del skapar dessutom detta ytterligare problem eftersom vi redan idag prissätter dessa utsläpp genom en mycket kraftfull CO2-skatt. Att addera ytterligare ett system och ytterligare kostnader ovanpå denna redan mycket kraftfulla CO2-skatt skulle skada svensk konkurrenskraft och bidra till en allt snårigare byråkrati. Vidare är dubbla system för prissättning av CO2 ett synnerligen ineffektivt sätt att åstadkomma utsläppsminskningar. Ett framtida införande av ett nytt utsläppshandelssystem kommer kräva en omfattande översyn av den svenska CO2-beskattningen för att garantera en effektiv och ändamålsenlig klimatpolitik.

Ökade transfereringar oroar

EU-kommissionen har föreslagit att en social klimatfond ska införas för att stötta omställningen i de ekonomiskt svagare delarna av unionen. Denna fond ska finansieras genom det nya utsläppshandelssystemet för transporter och uppvärmning av byggnader. En fjärdedel av intäkterna föreslås gå till den gemensamma fonden och sedan fördelas vidare. Givet vilka sektorer som ingår i det nya utsläppshandelssystemet så innebär detta att svenska hushåll och företag kommer att bidra till fonden genom ökade kostnader på främst transporter. Medlen ska sedan fördelas och största andelsinnehavare är Polen följt Frankrike, Spanien och Italien. Sverige andel av fonden föreslås bli mycket blygsam.

Denna fond riskerar att undergräva stödet för EU-gemensamma styrmedel bland svenska folket och i andra delar av unionen. Sverige bör därför i första hand verka för att fonden stoppas och i andra hand att fondens utformning förändras så att den svenska delen i fonden ökar och att bördan på svenska företag och hushåll minskar.

Johan Britz
Näringspolitisk Direktör

Jesper Gyberg
Ansvarig Klimatpolicies